

บทที่ 5

สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้เกษตรกรในภาคเหนือตอนบนลงทุนปลูกไม้ดอกเมืองหนาวกันมากขึ้น โดยเฉพาะการปลูกแกลดีไอส์ล ซึ่งปลูกในประเทศไทยมานานและกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน

สภาพการผลิตของแกลดีไอส์ล เกษตรส่วนใหญ่ได้รับความรู้และคำแนะนำจากนักวิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐแล้วทดลองทำเองโดยมีศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลโครงการตามพระราชดำริเป็นแหล่งจำหน่ายพันธุ์ ในปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้การสนับสนุนให้ปลูกแกลดีไอส์ล เพื่อให้เพียงพอับความต้องการใช้แกลดีไอส์ลภายในประเทศ และเพื่อทดแทนการนำเข้ายอดดอกแกลดีไอส์ลจากต่างประเทศ เกษตรกรจึงขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น และโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับกำไรจากการปลูกมีมาก โดยเฉพาะการปลูกในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับการส่งเสริมให้มีการปลูก พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกแกลดีไอส์ลได้ตลอดทั้งปี ต้นทุนในการปลูกต่ำ เป็นการลงทุนในระยะสั้นและได้ผลกำไรสูง

ตลาดของแกลดีไอส์ลมีทั้งตลาดท้องถิ่นและตลาดกรุงเทพฯ ส่วนวิธีการขายนั้นเกษตรกรขายผ่านพ่อค้าประจำโดยการตกลงราคากันไว้ก่อน พ่อค้าประจำให้ความสะดวกโดยการส่งกล่องกระดาษสำหรับบรรจุยอดดอกแกลดีไอส์ล และให้ความสะดวกในการขนส่งยอดดอกโดยการฝากกล่องดอกไม้กับรถประจำทางมากรุงเทพฯ แต่บางรายนำยอดดอกไปขายเอง ซึ่งกล่าวได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกแกลดีไอส์ลไม่มีปัญหาในเรื่องการตลาด เพราะได้ตกลงปริมาณการรับซื้อกันไว้ล่วงหน้า และยังทำให้เกษตรกรวางแผนการปลูกให้ได้เพียงพอับความต้องการได้ สำหรับตลาดต่างประเทศนั้นยังไม่สามารถส่งไปขายแข่งขันกับแกลดีไอส์ลที่ผลิตได้ในประเทศนั้น ๆ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า และเสียค่าขนส่งสูงกว่า เนื่องจากยอดดอกแกลดีไอส์ลมีน้ำหนักมาก

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกแกลดีไอส์ล สำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30 แบ่งเกษตรกรที่ปลูกแกลดีไอส์ลเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ปลูกแกลดีไอส์ลโดยขยายพันธุ์เอง คือ ซื้อพันธุ์ในปีแรกสำหรับปลูกเพื่อตัดยอดดอก และปล่อยให้ต้นแกลดีไอส์ลเจริญเติบโตต่อหลังจากตัดยอดดอกแล้ว เพื่อที่จะเก็บพันธุ์ไว้ใช้ปลูกในปีต่อไป กับเกษตรกรที่ปลูกแกลดีไอส์ลโดย

ซื้อหัวพันธุ์ใหม่คือ ซื้อหัวพันธุ์มาปลูกและขายหัวพันธุ์เมื่อเก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูการปลูก ต้นทุนและ
ผลตอบแทนจากการปลูกแกลดีโอสส์หลอดรูปโตดังนี้ (ตารางที่ 4.3 ตารางที่ 4.4 และแผนภูมิ
ที่ 4.1)

1. ต้นทุนการปลูกแกลดีโอสส์ของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองมีต้นทุนการ
ปลูกปีที่ 1 เฉลี่ยไร่ละ 25,546.16 บาท ต้นทุนการปลูกในปีต่อไปเฉลี่ยไร่ละ 7,163.41 บาท
และต้นทุนการปลูกแกลดีโอสส์ของเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีต้นทุนการปลูกเฉลี่ยไร่ละ
13,926.29 บาท ทำให้ต้นทุนการปลูกของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรกสูงกว่าปี
ต่อไปเฉลี่ยไร่ละ 18,382.75 บาท เนื่องจากต้องซื้อหัวพันธุ์สำหรับการปลูก และการปลูกโดย
ขยายหัวพันธุ์เองในปีแรกมีต้นทุนสูงกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่เฉลี่ยไร่ละ 11,619.83 บาท
และในปีต่อไปจะมีต้นทุนต่ำกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่เฉลี่ยไร่ละ 6,762.92 บาท ผลต่าง
ส่วนใหญ่มากจากค่าวัสดุการเกษตรคือ ค่าหัวพันธุ์ และค่าปุ๋ย กับค่าแรงงาน ซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญ
ที่สุด

2. รายได้จากการปลูกแกลดีโอสส์ รายได้ของเกษตรกรที่ปลูกแกลดีโอสส์โดย
ขยายหัวพันธุ์เองเฉลี่ยไร่ละ 56,052.88 บาท และรายได้ของเกษตรกรที่ปลูกแกลดีโอสส์โดย
ซื้อหัวพันธุ์ใหม่เฉลี่ยไร่ละ 30,003.02 บาท ทำให้รายได้ของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์
เองสูงกว่าเฉลี่ยไร่ละ 26,049.86 บาท การที่รายได้ของเกษตรกร 2 กลุ่มแตกต่างกันเนื่อง
จากราคาจำหน่ายของป่อดอกซึ่งเป็นผลมาจากขนาดของหัวพันธุ์ที่ไปปลูกทำให้ได้คุณภาพของป่อดอก
ที่แตกต่างกันโดยที่หัวพันธุ์ขนาดใหญ่จะให้ป่อดอกที่มีคุณภาพที่ดีกว่า และการดูแลรักษาที่ดีกว่า
จึงทำให้ได้ป่อดอกที่มีคุณภาพดี และขายได้ราคาที่ดีกว่า

3. อัตราผลตอบแทนของการลงทุนแกลดีโอสส์ การปลูกแกลดีโอสส์โดยขยายหัว
พันธุ์เองให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนของการ
ปลูกแกลดีโอสส์ในคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูก การวัดสถานการณ์ทางด้านรายได้และค่าใช้จ่าย
และผลตอบแทนในรูปของกำไรเงินสด แต่เมื่อเปรียบเทียบในคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการ
ลงทุน การปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เอง

ในการปลูกแกลดีโอสส์ของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรกต้องลงทุนสูง
แต่ในปีต่อไปต้นทุนหัวพันธุ์จะลดลงเนื่องจากเก็บหัวพันธุ์ได้เอง ดังนั้นเมื่อพิจารณาต้นทุนการปลูก
แกลดีโอสส์ไม่รวมค่าหัวพันธุ์ของทั้ง 2 กลุ่ม แล้วต้นทุนในการปลูกจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ดังนั้น

ถ้าเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ หันมาปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองอาจทำให้ขาดทุนในปีแรก เพราะไม่มีรายได้ค่าหัวพันธุ์ แต่ในปีต่อไปก็จะมีหัวพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ปลูกและได้ยอดอกที่มีคุณภาพ ตี้น มีรายได้และผลตอบแทนสูงขึ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นทุนและรายได้จากการปลูกแกลดีโอสลีย์ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นดังนี้

1. ปัญหาปัจจัยการปลูก

1.1 เกษตรกรกลุ่มที่ปลูกแกลดีโอสลีย์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ ใช้หัวพันธุ์ขนาดเล็ก และขนาดย่อยซึ่งมีราคาถูกกว่าหัวพันธุ์ขนาดใหญ่ ทำให้ยอดอกที่ได้มีขนาดเล็กและเกรดต่ำ แม้จะเก็บเกี่ยวหัวพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมได้และขายไป ก็ยังคงทำให้ผลตอบแทนเจด้อยต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับต่ำกว่าเกษตรกรที่เก็บหัวพันธุ์ไว้ปลูกในฤดูกาลต่อไป เพราะมีรายได้จากการขายยอดอกและหัวพันธุ์ต่ำ ในขณะที่ต้นทุนค่าหัวพันธุ์เป็นจำนวนที่สูง

ข้อเสนอแนะ - เกษตรกรควรเก็บหัวพันธุ์ที่ชุดโตไว้ปลูกในฤดูกาลต่อไป เนื่องจากหัวพันธุ์ที่ได้ในปลายฤดูกาลปลูกจะเป็นหัวพันธุ์ขนาดใหญ่ ซึ่งเมื่อใช้ปลูกในฤดูกาลต่อไป จะให้ต้นที่มียอดอกขนาดใหญ่และคุณภาพดีขึ้นเป็นการเพิ่มรายได้ แม้ในปีแรกจะขาดทุนเพราะไม่มีรายได้ค่าหัวพันธุ์ แต่ในปีต่อไปเกษตรกรจะไม่มีต้นทุนค่าหัวพันธุ์ หรือกรณีที่มีพื้นที่ปลูกจำกัด เกษตรกรอาจจะเก็บหัวพันธุ์ขนาดใหญ่ไว้ปลูก และขายหัวพันธุ์ขนาดย่อยเพื่อเพิ่มรายได้ก็ได้

1.2 หัวพันธุ์ พันธุ์ของแกลดีโอสลีย์ที่เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ามาปลูกซื้อมาจากศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลโครงการตามพระราชดำริ หรือจากเกษตรกรด้วยกันเอง ซึ่งเกษตรกรส่วนหนึ่งเก็บหัวพันธุ์ไว้ปลูกในฤดูกาลต่อไป ในขณะที่เกษตรกรอีกส่วนหนึ่งซื้อหัวพันธุ์ใหม่ทุกฤดูกาล พันธุ์ของแกลดีโอสลีย์ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันยังคงมีจำนวนน้อย เกษตรกรยังต้องการพันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีสีสรรแปลกออกไป และให้ยอดอกที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เกษตรกรบางส่วนจึงต้องสั่งซื้อหัวพันธุ์แปลกๆ ใหม่ ๆ จากต่างประเทศเข้ามาปลูก ซึ่งหัวพันธุ์เหล่านี้มีราคาแพงกว่าหัวพันธุ์ที่ผลิตในประเทศ มากหลายเท่า จึงทำให้ต้นทุนในการปลูกสูง

ข้อเสนอแนะ - ทางด้านหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร โครงการหลวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรแนะนำและเผยแพร่พันธุ์แกลดีโอสลีย์พันธุ์ใหม่ ๆ

ที่ได้ทำการศึกษาทดลองให้เกษตรกรได้ปลูก เพื่อให้มียอดอกของพันธุ์ใหม่ ๆ สีสรรที่แปลกออก
สู่ตลาด เพื่อจะทำให้เกษตรกรขายยอดอกชนิดใหม่ได้ในราคาที่สูงขึ้น

1.3 โรคและแมลง เกษตรกรผู้ปลูกแกลดีโอส์มักประสบปัญหาเกี่ยวกับเชื้อ
ราที่โคนใบและหัว ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ลูกกลามไปยังต้นอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว และทำความ
เสียหายให้กับแกลดีโอส์อย่างรุนแรง นอกจากนี้เชื้อราแล้วยังมีแมลงที่กัดกินยอดอกרבกวน
แม้จะมีเกษตรกรบางรายรู้ และเข้าใจในเรื่องโรคและการใช้ยาป้องกันได้ถูกต้อง แต่เกษตรกร
บางรายยังไม่มีความรู้เรื่องโรคและการใช้ยาป้องกัน เมื่อได้รับความเสียหายจากโรคและ
แมลงจะทำกาารพ่นยา เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูแกลดีโอส์ โดยเลือกใช้ยาไม่ถูกต้องกับโรคหรือ
ทำการป้องกันเมื่อโรคลูกกลามไปมากแล้ว จึงป้องกันยาก ผลผลิตจึงไม่สีเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ - หน่วยงานของราชการควรจัดเจ้าหน้าที่ทำการแนะนำ
ชี้แจงกับเกษตรกรถึงลักษณะของโรค สาเหตุของโรค วิธีการป้องกันและการใช้ยาให้ถูกต้อง
เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้ และเข้าใจการใช้ยา สามารถป้องกันได้ตั้งแต่เริ่มต้น

- เมื่อพบว่าหัวหรือต้นแกลดีโอส์เป็นโรคเน่าให้ขุดทั้ง
และเผาทันที เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อโรคที่เกิดจากเชื้อราซึ่งติดมากับหัวพันธุ์ ดังนั้นก่อนปลูก
ควรนำหัวมาแช่น้ำยาหรือคลุกยากันราก่อน

- การปลูกแกลดีโอส์ควรหลีกเลี่ยงการปลูกในช่วงที่จะ
ให้ยอดอกในฤดูฝน เพราะการปลูกให้ยอดอกบานในฤดูฝนทำให้แมลงกัดกินยอดอกเสียหาย และ
มีเชื้อโรคระบาดได้รวดเร็ว

1.4 การพักตัวของหัวพันธุ์ ปัญหาหนึ่งของผู้ปลูกแกลดีโอส์คือหัวไม่งอก
ซึ่งมีสาเหตุมาจากการพักตัวของหัวพันธุ์ และหัวบอบ เมื่อขุดหัวพันธุ์ขึ้นมาแล้วต้องเก็บไว้ระยะ
หนึ่ง เพื่อให้หมดระยะพักตัวแล้วจึงนำมาปลูกต่อไปได้ ซึ่งระยะพักตัวของหัวพันธุ์จะมีระยะเวลา
นาน การปลูกแกลดีโอส์ในขณะที่หัวพันธุ์ยังไม่หมดระยะพักตัวจะทำให้หัวไม่งอก แม้ในปัจจุบัน
จะมีผู้ทำการศึกษาถึงการทำลายการพักตัวของหัวพันธุ์ด้วยสารเคมีและความเป็น แต่เกษตรกร
ยังไม่มีความรู้และอุปกรณ์ในการทำลายการพักตัวของหัวพันธุ์แกลดีโอส์ จึงปล่อยให้หัวพันธุ์ให้หมด
ระยะพักตัวเอง

ข้อเสนอแนะ - การที่จะทราบได้ว่าหัวพันธุ์เมล็ดโอสส์หมดระยะปะกัตัว และพร้อมที่จะเจริญเติบโตได้ให้สังเกตว่ามีตุ่มรากปรากฏให้เห็นที่ส่วนฐานของหัวและตาที่อยู่ ส่วนปลายของหัวพันธุ์ขยายตัวแล้ว หัวนั้นก็พร้อมที่จะใช้ปลูกได้

- เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ส่งเสริมการปลูกควรจะมี ส่วนในการค้นหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งให้ความรู้กับเกษตรกรในเรื่องการทำลาย การหักตัวของหัวพันธุ์ เช่น การตัดท่อน้องเป็นให้เกษตรกรเข้าสำหรับเก็บหัวพันธุ์ ให้ความรู้ เกี่ยวกับการสังเกตหัวพันธุ์ที่พร้อมที่จะปลูกได้ เป็นต้น

2. ปัญหาด้านการตลาด

ราคาของยอดดอกเมล็ดโอสส์ เกษตรกรที่ส่งยอดดอกเมล็ดโอสส์ให้กับพ่อค้าประจำ จะตกลงราคากันไว้วงหน้าเป็นระยะเวลาาน ราคาจึงเหมาะสมลุ่มในระยะแรก ต่อเมื่อช่วงที่ ดอกเมล็ดโอสส์ขาดแคลนราคาจะสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรเสียประโยชน์เพราะตกลงซื้อขายกันใน ราคาเดิม เกษตรกรบางรายที่มีพ่อค้ามารับซื้อถึงลุ่มก็ขายได้ราคาไม่สูงนัก เพราะเมื่อตัด ยอดดอกเมล็ดโอสส์แล้วต้องขายทันที

ข้อเสนอแนะ - เกษตรกรควรรวมกลุ่มกันเพื่อสามารถต่อรองและตกลงราคากับพ่อค้าประจำได้ และไม่ควรตกลงราคาในระยะเวลานานเกินไป เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในการขายผลผลิต

- ให้มีการร่วมมือกันในกลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่การเกษตร เพื่อวางแผนการผลิตเมล็ดโอสส์ให้เพียงพอกับความต้องการใช้ยอดดอกเมล็ดโอสส์ในฤดูกาลต่าง ๆ และผลิตยอดดอกที่มีคุณภาพดี เพื่อไม่ให้เกษตรกรถูกพ่อค้ากดราคาเมื่อถึงฤดูกาลที่มียอดดอก เมล็ดโอสส์ในตลาดมาก

นอกจากปัญหาในเรื่องต่าง ๆ นี้แล้ว ยังมีเรื่องการส่งยอดดอกเมล็ดโอสส์ไป จำหน่ายยังต่างประเทศซึ่งยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากปัญหาทางด้านเทคโนโลยีซึ่งยังอยู่บาง ประเทศที่มีการปลูกเมล็ดโอสส์ไม่ได้ ทั้งยังขาดการสนับสนุนการส่งออกและข้อมูลข่าวสารความ เคลื่อนไหวต่าง ๆ ของตลาด และขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งได้บรรจุการส่งเสริมการปลูกไม้ ตัดดอกเพื่อการส่งออกไว้ในแผนนี้อยู่แล้วนั้น รัฐบาลควรต้องให้มีการประสานงานและการส่งเสริม อย่างจริงจังเพื่อให้มีการส่งออกเมล็ดโอสส์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้ได้